

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Ndc/11/2021
Identifikačné číslo spisu: 3820203340
Dátum vydania rozhodnutia: 29.06.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Mario Dubaň
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:3820203340.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní navrhovateľky (manželky) R. Ľ. H., bývajúcej v B., I. N. XXX/XX, proti odporcovi (manželovi) Z. W. H., bývajúcemu v Z., E. H. XXXX/X, o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode, za účasti kolízneho opatrovníka Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Prievidza, Šumperská 1, Prievidza, vedenom na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 14 P 27/2020, o návrhu odporcu (manžela) na prikázanie veci z dôvodu vhodnosti, takto

rozhodol:

Prejednanie veci vedenej na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 14 P 27/2020 prikazuje Okresnému súdu Bratislava V.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prievidza (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) predložil na rozhodnutie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky návrh na prikázanie veci inému súdu podľa § 39 ods. 2 a 3 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“) z dôvodu vhodnosti, ktorý podal odporca (manžel). Návrh odôvodnil vážnym zdravotným stavom a žiadal, aby sa pojednávanie viedlo na Okresnom súde Bratislava V, v obvode ktorého má bydlisko. Uviedol, že je invalidný dôchodca, ktorý na pohyb potrebuje francúzske barle, máva silné bolesti, pri státi závraty; na zmiernenie bolesti užíva analgetiká, NSA (pozn. nesteroidné antiflogistiká alebo nesteroidné protizápalové lieky) a opiáty. Je obmedzovaný mnohými lekárske podloženými diagnózami, vrátane závažného ochorenia familiárna stredomorská horúčka (pozn. FMF, z angl. Familial Mediterranean fever). Upradol, že jeho zdravotný stav mu neumožňuje cestovanie hromadnou, či verejnou dopravou a cestovanie do Prievidze by nezvládol.

2. Navrhovateľka (manželka) s prikázaním sporu z dôvodu vhodnosti Okresnému súdu Bratislava V nesúhlasila. Zdôraznila, že posledným spoločným bydliskom manželov v zmysle § 92 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „C.m.p.“) je Prievidza, Na Karasiny 250/67, na ktorej adrese má ona stále bydlisko, preto príslušným súdom na konanie je Okresný súd Prievidza. Uvedomuje si, že manželov zdravotný stav nebol a ani v súčasnosti nie je dobrý, avšak nie je taký vážny, aby mu neumožňoval dostaviť sa na pojednávanie do Prievidze. Výslovila presvedčenie, že

keď zvládol v minulosti presun z Prievidze do Bratislavy za účelom rôznych vyšetrení, môže si zabezpečiť vozidlo a bude schopný sa riadne dostaviť aj do Prievidze. Návrh na zmenu miestnej príslušnosti súdu vníma ako účelovú, nakoľko sa odporca vo vyjadrení k návrhu na rozvod manželstva ohľadom úpravy styku s maloletou vyjadril tak, že si dcéru vyzdvihne v Prievidzi, kam ju aj privedie späť, z čoho navrhovateľka (manželka) dovodila, že odporca (manžel) musí byť schopný dostaviť sa aj na pojednávanie na Okresný súd Prievidza.

3. Kolízny opatrovník sa k podanému návrhu písomne nevyjadril.

4. Konania o rozvod manželstva a vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sú upravené Civilným mimosporovým poriadkom (ďalej len „C.m.p.“). Podľa § 2 ods. 1 C.m.p. platí, že na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže C.m.p. vo vzťahu k možnosti prikázania veci z dôvodu vhodnosti, okrem práva vyjadriť sa k návrhu na prikázanie veci tých účastníkov, ktorých účasť v konaní vyšla najavo v čase podania návrhu (§ 4 C.m.p.), neustanovuje inak, treba na danú vec aplikovať ustanovenie C.s.p. o prikázaní veci inému súdu.

5. Podľa § 39 ods. 2 a 3 C.s.p. na návrh ktorejkoľvek zo strán (účastníkov) možno spor prikázať inému súdu tej istej inštancie aj z dôvodu vhodnosti. O prikázaní sporu rozhoduje súd, ktorý je najbližšie spoločne nadriadený príslušnému súdu (Okresnému súdu Prievidza) a súdu, ktorému sa má vec prikázať (Okresnému súdu Bratislava V). V tomto prípade je najbližšie spoločne nadriadeným súdom Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“), ktorý po preskúmaní veci dospel k záveru, že návrhu je možné vyhovieť.

6. Podľa čl. 6 ods. 1 C.s.p. strany sporu majú v konaní rovné postavenie spočívajúce v rovnakej miere možností uplatňovať prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem prípadu, ak povaha prejednávanej veci vyžaduje zvýšenú ochranu strany sporu s cieľom vyvažovať prirodzene nerovnovážne postavenie strán sporu.

7. Článok 6 normatívne pokrýva tú časť procesnoprávných vzťahov, ktorá vzniká medzi dvoma sporovými stranami kontradiktórneho konania. Obsahom každého právneho vzťahu sú práva a povinnosti, ktoré vznikajú pri realizácii oprávnení jednotlivých subjektov tohto právneho vzťahu. Z tohto aspektu sa prejavuje princíp rovnosti sporových strán ako tzv. rovnosť zbraní judikovaná Európskym súdom pre ľudské práva. Rovnosť zbraní sa prejavuje ako rovnaká miera možností uplatňovania prostriedkov procesného útoku, ale aj procesnej obrany v medziach stanovených Civilným sporovým poriadkom. Obsah princípu rovnosti sporových strán v civilnom sporovom konaní sa tak prejavuje ako tzv. funkčná rovnosť spočívajúca v takom procesnom postupe súdu, aby sa každej zo sporových strán umožnilo v rovnakej miere realizovať svoje procesné oprávnenia. To, či sporová strana svoje procesné oprávnenia aj reálne využije a v akej kvalite, už netvorí obsah princípu rovnosti sporových strán. Procesná rovnosť sa sústreďuje výlučne na zabezpečenie akejsi pomyselnej rovnakej štartovacej čiary pre obidve sporové strany. (ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S., BARICOVÁ, J., MESIARKINOVÁ, S., BAJÁNKOVÁ, J., TOMAŠOVIČ, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 45.).

8. Podľa čl. 6 ods. 2 C.s.p. súd zohľadňuje špecifické potreby strán sporu vyplývajúce z ich zdravotného stavu a sociálneho postavenia.

9. Z označeného čl. 6 ods. 2 C.s.p. vyplýva, že tento sa týka špecifických potrieb určitých kategórií subjektov, ktoré nespádajú pod pojmové vymedzenie slabšej sporovej strany, ktoré vyplýva zo znenia § 290 a nasl. C.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za vhodné v tomto smere poukázať na niektoré závery vyplývajúce z odbornej literatúry, podľa ktorých súd je v naznačenom zmysle povinný zohľadňovať určité špecifické potreby tých subjektov, ktorých zdravotný stav, prípadne sociálne postavenie odôvodňujú určitý špecifický procesný režim. Tento špecifický procesný režim však nemá nijakým spôsobom negovať princíp rovnosti sporových strán. Ide o normatívne vyjadrenie obvyčajnej

ľudskej slušnosti, napríklad vo vzťahu k zdravotne postihnutým osobám. Táto slušnosť má spočívať v zohľadňovaní okolností, ktoré môžu mať vplyv na mieru náročnosti realizácie procesných oprávnení týchto špecifických subjektov. In concreto môže ísť o stanovenie času pojednávania, výnimky z povinností, ktorými sú sporové strany zaťažené pri vedení pojednávania a pod. (ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S., BARICOVÁ, J., MESIARKINOVÁ, S., BAJÁNKOVÁ, J., TOMAŠOVIČ, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 46.).

10. Prikázanie (delegácia) veci z dôvodu vhodnosti predstavuje výnimku z práva strany civilného sporového konania (účastníka civilného mimosporového konania) na zákonného sudcu (Čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky), ako aj výnimku zo zákonom definovaných kritérií miestnej príslušnosti súdu. Účelom inštitútu delegácie z dôvodu vhodnosti je predovšetkým zabezpečenie hospodárnosti civilného sporového (mimosporového) konania alebo jeho zrýchlenie. Dôvody delegácie môžu mať v praxi rozmanitú povahu, najmä však osobnú, zdravotnú, sociálnu či finančnú. Vzhľadom na charakter delegácie ako výnimky zo zásady, že vec prejednáva a rozhoduje súd, ktorého príslušnosť vyplýva zo zákonom stanovených kritérií, musí mať však aj dôvod delegácie vždy výnimočný charakter.

11. V danom prípade obsah spisu dáva podklad pre záver o vážnych zdravotných problémoch odporcu (manžela), v prípade ktorého ide o polymorbídneho pacienta (trpiaceho väčším počtom rôznych závažných chorôb a zdravotných komplikácií). Podľa Potvrdenia ošetrujúcej lekárky (č.l. 64) trpí intenzívnymi bolesťami najmä pri sedení a státí, pohybuje sa iba za pomoci francúzskych barlí. Podľa odporúčania ošetrujúcej lekárky nie je schopný dostaviť sa na súd do Prievidze, nakoľko by mohlo dôjsť k zhoršeniu zdravotného stavu.

11.1. Vychádzajúc ďalej z obsahu znaleckého posudku, ktorý je súčasťou pripojeného súdneho spisu 17 P 10/2019, bol odporca v roku 2009 invalidizovaný s posúdením miery poklesu schopnosti vykonávať pracovnú činnosť o 70 % a je obmedzovaný mnohými lekárske podloženými vážnymi diagnózami napr. porucha funkcie štítnej žľazy, polyartralgia, potvrdené degeneratívne ochorenie chrbtice, inkontinencia moču, od r. 2014 recidivujúce ferbrilitý (telesná teplota nad 38 °C), vrátane závažného (samozápalového) ochorenia Familiárna stredomorská horúčka (geneticky podmienená porucha v oblasti vrodenej imunity).

12. Z vyššie uvedeného diagnostického prehľadu je nesporné, že odporca (manžel) uniesol dôkazné bremeno týkajúce sa ním tvrdených osobitostí súvisiacich s jeho nepriaznivým zdravotným statusom, na základe čoho možno konštatovať, že odporcom tvrdené špecifiká sú v danom smere jednoznačne preukázané. Tieto špecifické osobitosti týkajúce sa jeho nepriaznivého zdravotného stavu predstavujú pritom tak závažné dôvody, ktoré podľa názoru najvyššieho súdu sú subsumovateľné pod čl. 6 ods. 2 C.s.p. a sú dôvodom na uplatnenie výnimočného postupu spočívajúceho v prikázaní sporu inému súdu tej istej inštancie z dôvodu vhodnosti, konkrétne Okresnému súdu Bratislava V.

13. V tejto súvislosti Najvyšší súd Slovenskej republiky tiež poukazuje na čl. 13 Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím (Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 317/2010 Z. z.), z ktorého vyplýva záväzok zmluvných strán Dohovoru zabezpečiť osobám so zdravotným postihnutím účinný prístup k spravodlivosti, ktorý sa do praxe premieta aj aplikáciou ustanovenia § 39 ods. 2 C.s.p. tam, kde sú na to splnené podmienky spojené so zdravotným postihnutím, tak ako v tomto prípade.

14. Najvyšší súd po komplexnom vyhodnotení uvedených skutočností tak dospel k záveru, že na strane odporcu (manžela) ide o mimoriadne dôvody, ktoré odôvodňujú uplatnenie výnimky zo zásady osobitej miestnej príslušnosti Okresného súdu Prievidza.

15. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.